

Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Наказ Міністерства освіти і науки України від 29.12.2014 № 1528)

Ефективна ЕКОНОМІКА

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Видавництво ТОВ «ДКС-центр»

Ефективна економіка № 6, 2017

УДК 339.556.4

Р. Д. Стаканов,

*к. е. н., доцент кафедри світового господарства і міжнародних економічних відносин
Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка*

МІГРАЦІЙНА ПОЛІТИКА В РЕГІОНІ ОКЕАНІЇ

Roman D. Stakanov,

*PhD, Associate Professor at the Chair of World Economy and International Economic Relations of Institute of International Relations,
Taras Shevchenko National University of Kyiv*

MIGRATION POLICY IN THE OCEANIA REGION

Завдання даної статті полягає у дослідженні міграційної політики в регіоні Океанії, а також визначення пріоритетів міграційного відбору в Австралії, а також ролі внутрішньо регіональної міграції при формуванні австралійської міграційної політики. В регіоні Океанії рівень імміграції є досить високим, що робить його схожим до Європи та Північної Америки. Океанія є найбільшим регіоном за кількістю мігрантів в структурі населення в світі, і даний відносний показник продовжує своє зростання. Австралія значною мірою є нацією іммігрантів, а міграція продовжує забезпечувати близько половини щорічного зростання населення. Місцеве населення має більш високі показники зайнятості населення. Після початку глобальної кризи 2008 р. рівень зайнятості серед місцевого населення скоротився, натомість серед осіб іноземного походження він залишився незмінним, що зменшило розрив в рівні зайнятості між цими категоріями працівників на австралійському ринку праці. Існує близько 170 різних типів віз для в'їзду на територію Австралії. Загалом, вони розподіляються на тимчасові та постійні. Тимчасовими є ті візи, що дозволяють особі прибути до Австралії на певний визначений термін задля обумовленої мети. Постійні візи дозволяють іноземцям прибувати до країни на постійній основі, хоча деякі з постійних віз містять окремі положення, що накладають певні зобов'язання на їхніх власників вже під час їхнього перебування на території Австралії. Згідно Транстасманської угоди по подорожам (ТТТА), австралійці та новозеландці, які відповідають особистісним вимогам, а також мають задовільний стан здоров'я, мають право подорожувати, проживати, а також працювати в обох країнах без обмежень. При прибутті до Австралії громадяни Нової Зеландії отримують спеціальну візу категорії SCV. Новозеландці отримують негайний доступ до соціальної допомоги на дітей та медичної допомоги в Австралії.

The paper is devoted analysis of the migration policy in the Oceania region, determination of the priorities of migration selection in Australia, and studying of the role of intra-regional migration in shaping of Australian migration policy. In the Oceania region the level of immigration is quite high, which makes it similar to situation in Europe and North America. Oceania is the largest region in terms of migrants` number in the world population structure. Australia is largely a nation of immigrants and migration provide about a half of the annual population growth. The local population has higher rates of employment than immigrants in Australia. After the 2008 Great Recession, the employment rate among the local population declined, while among foreigners it remained unchanged, which reduced the employment gap between these categories of workers. There are about 170 different types of entry visas in Australia. They are divided into temporary and permanent ones. Temporary are those visas that allow a person to arrive in Australia for a specified period for a given purpose. Permanent visas

allow foreigners to enter the country on an permanent basis, although some of the permanent visas contain certain provisions that impose certain obligations on their holders already during their stay in Australia. According to the Trans-Tasman Travel Arrangement Australians and New Zealanders, who meet personal requirements and have a satisfactory state of health, have the right to travel, reside, and work in both countries without any restrictions. When arriving in Australia, New Zealand citizens receive a special SCV visa. New Zealanders receive immediate access to social care for children and medical care in Australia.

Ключові слова: трудова міграція, міграційна політика, регіоналізація, Океанія, Австралія.

Keywords: labour migration, migration policy, point system, regionalization, Oceania, Australia.

Актуальність теми дослідження. Міжнародна трудова міграція відіграє вагомую роль як для країн донорів, так і для країн реципієнтів та транзитерів робочої сили, що було обґрунтовано рядом теоретико-практичних досліджень. Зважаючи на вагоме значення даної форми МЄВ питання регулювання трудової міграції завжди знаходиться на порядку денному на всіх рівнях регулювання МЄВ. Одними з найбільш успішних країн, яким найбільшою мірою спромоглись забезпечити не лише приток мігрантів, але і проводять ефективну міграційну політику є країни традиційної імміграції, в першу чергу ті, що застосовують моделі регулювання засновані на пропозиції міграції або ж гібридні моделі. Зокрема, до таких країн відносяться ключові країни регіону Океанії – Австралія та Нова Зеландія.

Аналіз останніх публікацій. Питання розвитку міжнародної трудової міграції, міграційна політики окремих країн та регіонів досліджувались рядом українських та зарубіжних науковців, серед яких в першу чергу варто виділити Дж. Борхаса, А. Вінтерса, А. Гайдуцького, С. Дрінквотера, І. Івахнюка, Е. Лібанову, О.Малиновську, С. Метельова, Д. Рату, А. Румянцеву, О. Старка, А. Філіпенка, Дж. Флореса, О. Шниркова, також значну увагу даному питанню приділяється в звітах та окремих спеціальних дослідженнях ряду міжнародних організацій, зокрема Міжнародної організації праці, Міжнародної організації з міграції, Організації економічного співробітництва та розвитку, Світового банку тощо.

Постановка задачі. Метою даної статті є вивчення особливостей міграційної політики країн Океанії в умовах регіоналізації світової економіки та зростання ролі селективності міграційної політики. Дана стаття є складовою частиною аналізу регіонального регулювання міжнародної трудової міграції в умовах формування глобального ринку праці.

Результати дослідження автора. В 2015 р. в Океанії перебувало 8 млн. мігрантів, що складало лише 3,3% від загальносвітового показника. Однак, даний регіон є з одного боку одним із традиційних центрів міграції, демонструє значну динаміку зростання кількості мігрантів (+3 млн. за період 2000-15 рр.), а також має одну з найбільш прогресивних міграційних систем, яка базується на потребах ринку праці. Вагомою характеристикою даного регіону є, в першу чергу, міжрегіональне походження іммігрантів (87% від їхньої загальної кількості), чим вона робить її схожою на Північноамериканську міграцію, а також, не в останню чергу, є наслідком самої імміграційної системи Австралії та Нової Зеландії, яка має багато спільного з міграційною системою Канади [1]. В структурі країн походження міграції до Океанії розподіл розвинених країн та країн, що розвиваються був приблизно пропорційним. Ключовими регіонами походження були Азія і Європа (по 3 млн. емігрантів), а також внутрішньорегіональна міграція (1,1 млн.) [2].

В структурі міграції до регіону 71% мігрантів є особами працездатного віку, що, загалом, відповідає середньому показнику в світі (72%). В регіоні Океанії рівень імміграції є досить високим, що робить його схожим до Європи та Північної Америки, в усіх трьох регіонах кількість мігрантів перевищує 10% від населення країн регіону [1]. Океанія є найбільшим регіоном за кількістю мігрантів в структурі населення в світі, і даний відносний показник продовжує своє зростання (з 17,5% в 1990 р. до 20,6% в 2015 р.) поряд з абсолютним збільшенням імміграції [2].

З 2000 по 2015 рр. чиста міграція забезпечила 32% від загального зростання населення регіону. Для Океанії сценарій нульової міграції зменшить більш, ніж вдвічі прогнозований приріст населення в регіоні до 2050 р. Так, до вказаного періоду, населення Австралії за умов збереження існуючих масштабів міграції становитиме 57 млн. осіб, а при нульовій нетто-міграції – 49 млн. [2]. Навіть за умов збереження існуючих масштабів міграції коефіцієнт залежності до 2050 р. зросте до 30% з 18% в 2015 р., за відсутності ж такої міграції даний показник зросте до 34% [1].

Австралія значною мірою є нацією іммігрантів, а міграція продовжує забезпечувати близько половини щорічного зростання населення. Постійна імміграція охоплює Міграційну програму та Гуманітарну програму. Тимчасова міграція в 1999-2000 рр. збільшилась в обсягах на 73% до 8,1 млн. осіб. Більшість осіб приїжджають за короткотерміновими візами та часто повертаються на батьківщину, частина ж змінює свій статус на постійний [3].

До початку 2000-х рр. ключовими тенденціями в імміграції виступали наступні [3]:

- Зростання пріоритетності кваліфікованої міграції, яка знаходиться на повному самофінансуванні, зокрема, витрати на переїзд, візові збори, визнання кваліфікації та ін.,
- Суттєве скорочення служб підтримки мігрантів (брак мовних програм, програм для ринку праці), що ускладнювало інтеграцію новоприбулих мігрантів,

- Значне зростання притоку закордонних студентів (з 65 тис. в 1991/92 рр. до 95,6 тис. в 2000 р.)

В Таблиці 1 наведено структуру зайнятості місцевих жителів та іммігрантів в розрізі регіонів походження.

Таблиця 1.
Зайнятість, безробіття і рівень зайнятості за регіонами походження в Австралії, у % [4]

Регіон	Рівень зайнятості			Рівень безробіття		
	2008	2011	2015	2008	2011	2015
Океанія	77,5	76,9	76,5	4,6	6,1	6,3
Європа	71,4	73,6	75,1	3,1	3,8	4,8
Північна Африка і Близький Схід	49,1	48,2	46,4	8,9	9,5	11,8
Африка на Південь від Сахари	75,0	76,2	74,2	5,1	5,3	8,0
Азія	67,6	67,6	66,7	5,8	5,8	6,6
Америка	74,1	73,9	74,6	4,5	5,3	4,7
Загалом особи іноземного походження	69,8	70,5	69,9	4,7	5,2	6,2
Місцеве населення	75,0	73,8	73,5	4,2	5,2	6,2

Як видно з Таблиці 1, місцеве населення має більш високі показники зайнятості населення, при ідентичних показниках безробіття між місцевими жителями та іммігрантами. Після початку глобальної кризи 2008 р. рівень зайнятості серед місцевого населення скоротився, натомість серед осіб іноземного походження він залишився незмінним, що, зрештою, зменшило розрив в рівні зайнятості між цими категоріями працівників на австралійському ринку праці з 5,2% в 2008 р. до 3,3% в 2015 р. Існують також вагомні регіональні відмінності по рівню зайнятості серед іммігрантів. Якщо робітники з Океанії стабільно демонструють більш високе проникнення на ринок праці порівняно з усіма іншими категоріями працівників, включно з місцевими жителями, то рівень зайнятості мігрантів з Європи хоча є меншим за показник робітників з Океанії, однак демонструє сталу тенденцію до зростання і вже з 2011 р. зрівнявся з показниками місцевих жителів, а в 2015 р. на 1,6% їх перевищував. Протилежною є ситуація з робітниками з регіону Азії. Рівень зайнятості робітників з даного регіону є найнижчим серед усіх категорій мігрантів (окрім Північної Африки), а внаслідок кризи даний показник скоротився іще на 1%.

Мігранти зазвичай мають відмінні від місцевого населення характеристики за віком, освітою та рівнем капіталу. У випадку, якщо міграційними програмами, як це відбувається з Австралією, передбачено першочергове залучення студентів та кваліфікованих мігрантів, прибулі іноземці володіють більш високими показниками освіти та кваліфікаційного рівня, а також більш високим показником участі в робочій силі, ніж постійні мешканці країни перебування, що призводить до формування прямих додаткових переваг для мігрантів та опосередкованих – для місцевого населення [5].

Імміграційний контроль знаходився в фокусі австралійської політики після Створення Федерації в 1901 р. Актом щодо обмеження імміграції 1901 р. введено заборону на нелегальну імміграцію з Африки [5]. На сьогодні австралійський уряд має декілька програм імміграції, які передбачають підтримку роботодавцем потенційного мігранта, включно з Тимчасовою бізнес програмою для тривалого перебування. Схемою призначення роботодавця, Регіональною спонсорською міграційною системою, а також Трудовими Угодами [6].

Існує близько 170 різних типів віз для в'їзду на територію Австралії. Загалом, вони розподіляються на тимчасові та постійні. Тимчасовими є ті візи, що дозволяють особі прибути до Австралії на певний визначений термін задля обумовленої мети. Постійні візи дозволяють іноземцям перебувати до країни на постійній основі, хоча деякі з постійних віз містять окремі положення, що накладають певні зобов'язання на їхніх власників вже під час їхнього перебування на території Австралії [7].

Постійні візи загалом поділяються на 4 основні категорії:

- Міграція загальної кваліфікації,
- Міграція бізнес вмінь,
- Сімейна міграція,
- Біженці та міграція по гуманітарним мотивам.

Якщо мігрант знаходиться на території Австралії йому доступні наступні категорії віз [7]:

- Кваліфікована незалежна віза на проживання (субклас 885). Вона є доступною для іноземних студентів, що отримали кваліфікацію австралійського зразка провчившись на території країни щонайменше два роки, а також власники певних тимчасових віз, чий вмінь та професія є необхідними для Австралії. У випадку з даною візою заявники на повинні отримувати спонсорства, однак вони повинні пройти імміграційний тест.

- Кваліфікована підтримувана (спонсорська) віза на проживання (субклас 886). Даний тип віз підходить для заявників, які не відповідають мінімальним вимогам імміграційного тесту, для того щоб мати можливість отримати Кваліфіковану незалежну візу на проживання, однак вони мають або рідню в Австралії, яка готова виступити в ролі спонсора, або ж отримали підтримку з боку національного уряду або уряду певної території.

- Кваліфікована регіональна віза на проживання (субклас 887). Постійна віза для власників тимчасових віз, що мають право подавати заяву на даний тип візи і прожили на території Австралії мінімум два роки, пропрацювали мінімум один рік у

визначеному Специфічному регіоні Австралії.

- Кваліфікована попередня регіональна віза на (субклас 487). Трьохрічна тимчасова віза для іноземних студентів, що мали право подавати заяву на даний тип візи, а також власників певних тимчасових віз, що підпадали під прохідну величину. Заявники повинні бути бути або ж підтримуваними відповідними родичами, що проживали у визначених регіонах Австралії, або ж бути визначеними національним або територіальним урядом. Заявники можуть подавати прохання на постійну візу після того як вони прожили не менше двох років та працювали не менше ніж один рік у визначеному Спеціальному Регіоні.

- Тимчасові візи для кваліфікованих випускників (субклас 485). Віза є доступною для заявників, що отримали кваліфікацію в Австралії в результаті як мінімум двох років навчання, однак вони не відповідали вимогам для отримання постійної або тимчасової візи для Загальної кваліфікованої міграції. Дана тимчасова віза дозволяє заявникам залишатись в Австралії на період в 18 місяців з метою набуття вмінь та досвіду необхідного для подання на постійну або тимчасову візу для Загальної кваліфікованої міграції. Для подання заяви на отримання даного типу візи немає потреби проходити імміграційний тест.

Дослідження Австралійського уряду в 2010 р. визначило, що майже половина робітників, що отримали візи є «кваліфіковані випускники», і які не були протестовані за Австралійською імміграційною системою балів, не були зайнятими на кваліфікованих посадах. Менше частка з них, які пройшли відповідну атестацію, також були зайнятими на некваліфікованих посадах [8].

Двостороння угода щодо соціальної безпеки між Австралією та Новою Зеландією була оголошена в лютому 2001 р. Даною угодою було встановлено домовленість про сплату соціальних платежів (таких як пенсії за віком) громадянам Нової Зеландії в Австралії [9].

Міграційні потоки між двома країнами були переважно односторонніми. З кінця 1960-х рр. існувало значне зростання кількості новозеландців в Австралії. В XXI ст. 64% громадян Нової Зеландії направлялись до Австралії. Дані потоки не співставляються за масштабами кількості австралійців, що проживають в Новій Зеландії, а внесок міграції в структурі приросту населення Австралії (45%) є вищим ніж в Новій Зеландії (25%). Рух новозеландців з та до Австралії тісно пов'язаний з економічними умовами в обох країнах та посиленням австралійського ринку праці порівняно з новозеландським, таким чином сприяючи транс-тасманній міграції. Кількість виїжджаючих на постійній довготерміновій основі зростала після 2010 р., однак обсяг міграційних потоків до Австралії порівняно з рухом до Новозеландського населення було меншим ніж в 1970-х рр. Загалом, міграційні потоки між двома країнами, і як наслідок, покращення в розміщенні робочої сили, мали своїм наслідком приріст зайнятості в 2004-12 рр. на 5% для Австралії та на 2% для Нової Зеландії [10].

Згідно Транстасманської угоди по подорожам (ТТТА), австралійці та новозеландці, які відповідають особистісним вимогам, а також мають задовільний стан здоров'я, мають право подорожувати, проживати, а також працювати в обох країнах без обмежень. ТТТА була формалізована в 1973 р. Вона не є зобов'язуючою двосторонньою угодою, однак вона функціонує в якості системи процедур імміграційної політики. ТТТА є пов'язаною з Угодою про тісніші економічні взаємозв'язки між двома країнами, метою якої було запровадження свободи руху в рамках зони вільної торгівлі з метою працевлаштування та по соціальним мотивам. Відтоді як була запроваджена ТТТА, було здійснено ряд процедурних змін з метою вирішення специфічних проблем. У той час як зайнятість та доступ до ринку праці є взаємодоповнюючими, в різних країнах по різному надаються переваги доступу на ринок праці. При прибутті до Австралії громадяни Нової Зеландії отримують спеціальну візу категорії SCV. Новозеландці отримують негайний доступ до соціального допомоги на дітей та медичної допомоги в Австралії, однак з 2001 р. вони не підпадають під дію системи соціальної допомоги, за виключенням тієї ситуації, якщо вони отримали право на постійне місце проживання або ж громадянство Австралії. Натомість, громадяни Австралії та постійні жителі автоматично отримують візи по прибуттю в Нову Зеландію, а через 2 роки проживання на території країни вони можуть користуватись тими ж правами соціального захисту, що і постійні мешканці країни. Також австралійці отримують доступ до державної системи охорони здоров'я, якщо вони демонструють бажання залишатись в країні не менше двох років [10].

Висновки. В Океанії перебуває досить незначна абсолютна кількість міжнародних трудових мігрантів, при цьому їхня загальна кількість динамічно зростає, а за відношення кількості мігрантів до загальної кількості населення даний регіон займає одне з перших місць в світі. Океанія досить сильно залежить від міграції задля поповнення трудового балансу в країні, що, загалом, є характерним і для інших розвинених регіонів світу. Імміграційний контроль має тривалу історію в Австралії, а на сьогодні в країні функціонує близько 170 різних типів віз, що у поєднанні із існуючою міграційною системою балів, пріоритетом місцевої освіти при прийомі робітників, а також пільговим умовам для Новозеландців формують механізм досить успішної національної австралійської та регіональної Транстасманської міграційної системи в регіоні Океанії. Ряд факторів сприяли успішності ТТТА в сприянні вільної міграції робочої сили між країнами. Вагомий внесок тут належить взаємному визнанню кваліфікації робітників. За допомогою Транстасманської угоди про взаємне визнання, а також загальної системи кваліфікацій (Австралійська та Новозеландська загальна система кваліфікацій), відбувається формальне визнання кваліфікацій робітників після перетину ними кордону. Між двома країнами існує механізм розподілу соціального забезпечення, такого як пенсія за віком. Крім того, австралійські роботодавці надають перевагу новозеландським робітникам над іншими іноземними робітниками через мовну та культурну близькість, а також формальне сприяння зазначене вище.

Список літератури.

1. Trends in international migration, 2015 / United Nations // [Electronic source]. – Mode of access: <http://www.un.org/en/development/desa/population/migration/publications/populationfacts/docs/MigrationPopFacts20154.pdf>
2. International Migration Report 2015 Highlights / Department of Economic and Social Affairs United Nations New York // [Electronic source]. – Mode of access: http://www.un.org/en/development/desa/population/migration/publications/migrationreport/docs/MigrationReport2015_Highlights.pdf
3. Iredale R., Turpin T., Charles H. Migration research and migration policy making: a study of Australia, the Philippines and Thailand / R. Iredale, T. Turpin, H. Charles // [Electronic source]. – Mode of access: <http://unesdoc.unesco.org/images/0014/001411/141125eo.pdf>
4. International Migration Outlook 2016 / OECD // [Electronic source]. – Mode of access: http://dx.doi.org/10.1787/migr_outlook-2016-en
5. Jakubowicz A. Australia’s migration policies: African dimensions / A. Jakubowicz // [Electronic source]. – Mode of access: <https://andrewjakubowicz.com/publications/australia%E2%80%99s-migration-policies-african-dimensions/>
6. Australian Labour Market Update publication / The Department Employment // [Electronic source]. – Mode of access: <https://www.employment.gov.au/australian-labour-market-update-publication>
7. Australian Immigration Policy / Australian Immigration and Visa Services // [Electronic source]. – Mode of access: https://www.australia-migration.com/page/Migration_Information/9
8. Department of Immigration and Citizenship, How New Migrants Fare / Canberra: Department of Immigration and Citizenship // [Electronic source]. – Mode of access: www.immi.gov.au/media/publications/research/_pdf/csam-results-2010.pdf.
9. Fact sheet - New Zealanders in Australia / Australian Government. Department of Immigration and Border Protection // [Electronic resource]. – Mode of access: <https://www.border.gov.au/about/corporate/information/fact-sheets/17nz>
10. Labor Migration, Skills & Student Mobility in Asia / OECD // [Electronic source]. – Mode of access: <http://www.oecd.org/migration/Labour-migration-skills-student-mobility-in-Asia.pdf>

References.

1. United Nations (2015) “Trends in international migration” [Online], available at: <http://www.un.org/en/development/desa/population/migration/publications/populationfacts/docs/MigrationPopFacts20154.pdf> (Accessed 19 June 2017).
2. Department of Economic and Social Affairs United Nations New York (2015) “International Migration Report 2015 Highlights” [Online], available at: http://www.un.org/en/development/desa/population/migration/publications/migrationreport/docs/MigrationReport2015_Highlights.pdf (Accessed 19 June 2017).
3. Iredale R., Turpin T., and Charles H. (2002) “Migration research and migration policy making: a study of Australia, the Philippines and Thailand” [Online], available at: <http://unesdoc.unesco.org/images/0014/001411/141125eo.pdf> (Accessed 19 June 2017).
4. OECD (2016) “International Migration Outlook 2016” [Online], available at: http://dx.doi.org/10.1787/migr_outlook-2016-en (Accessed 21 June 2017).
5. Jakubowicz A. (2009) Australia’s migration policies: African dimensions [Online], available at: <https://andrewjakubowicz.com/publications/australia%E2%80%99s-migration-policies-african-dimensions/> (Accessed 19 June 2017).
6. The Australian Government Department of Employment (2017) “Australian Labour Market Update publication” [Online], available at: <https://www.employment.gov.au/australian-labour-market-update-publication> (Accessed 21 June 2017).
7. Australian Immigration and Visa Services (2017) “Australian Immigration Policy” [Online], available at: https://www.australia-migration.com/page/Migration_Information/9 (Accessed 19 June 2017).
8. Canberra: Department of Immigration and Citizenship (2010) “How New Migrants Fare” [Online], available at: www.immi.gov.au/media/publications/research/_pdf/csam-results-2010.pdf. (Accessed 19 June 2017).
9. Australian Government. Department of Immigration and Border Protection (2017) “Fact sheet - New Zealanders in Australia” [Online], available at: <https://www.border.gov.au/about/corporate/information/fact-sheets/17nz> (Accessed 19 June 2017).
10. OECD (2014) “Labor Migration, Skills & Student Mobility in Asia” [Online], available at: <http://www.oecd.org/migration/Labour-migration-skills-student-mobility-in-Asia.pdf> (Accessed 19 June 2017).

Стаття надійшла до редакції 20.06.2017 р.

					<p>Броу</p>
<p>ТОВ "ДКС Центр"</p>					